

VRIENDEN dienst

Zuid-Holland Noord

Jaarverslag 2015
Chantal Baak
Lia van Dam
Sandra Cuvelier / Wilma Jager

De Vriendendienst Zuid Holland Noord ondersteunt hulpvragers met een psychiatrische achtergrond - deelnemers - bij integratie en deelname aan de samenleving. Voor deze ondersteuning worden vrijwilligers ingezet, het maatje.

Het betreft hier een samenwerkingsproject van Rivierduinen en ActiVite en is verdeeld in drie regio's met ieder een eigen coördinator. De coördinatoren van de regio Duin en Bollenstreek en Leiden zijn in dienst bij Rivierduinen, de coördinator van de regio Rijnstreek is in dienst bij ActiVite, Bureau Informele Zorg. De regio's omvat de volgende plaatsen:

- Regio Rijnstreek: Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop
- Regio Duin- en Bollenstreek: Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, de Zilk, Warmond en Teijlingen.
- Regio Leiden e.o.: Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude.

Doelgroep

Een deelnemer heeft door zijn of haar psychiatrische achtergrond, moeite om contacten met anderen aan te gaan en te onderhouden of zelfstandig activiteiten op te pakken. Ook is er meestal geen of een klein sociaal netwerk. Deze factoren zorgen dat de deelname aan de samenleving minder makkelijk verloopt. Een maatje bezoekt een deelnemer voor één dagdeel of een paar uur per week of per twee weken om activiteiten te ondernemen.

Deelnemers hebben ziektebeelden op het gebied van de psychiatrie; deze zijn heel divers van aard. Daarnaast zijn er soms ook lichamelijke beperkingen en/of is er een dubbele diagnose. Criteria voor deelnemers zijn dat hij of zij:

- in zorg is (geweest) bij een GGZ-instelling
- er is een contactpersoon (hulpverlener of behandelaar) aanwezig die te bereiken is bij calamiteiten
- (momenteel) niet opgenomen is in een psychiatrisch ziekenhuis
- geregeld te maken heeft met eenzaamheid, isolatie en onvoldoende sociale steun.

De deelnemer meldt zichzelf aan bij de Vriendendienst of heeft toestemming gegeven voor aanmelding. De coördinator toetst of de deelnemer aan de criteria voldoet.

Voor de Vriendendienst gelden de volgende uitgangspunten:

- de ondersteuning van de vrijwilliger is aanvullend op het reguliere aanbod en geen verlengstuk of vervanging van de hulpverlening,
- de privacy van de deelnemer en de vrijwilliger moet zijn gewaarborgd,
- de mogelijkheden van de vrijwilliger en de deelnemer moeten op elkaar aansluiten.

Op eigen kracht verder?

Uitgaan van eigen kracht, zoveel mogelijk zelf doen en meedoen naar vermogen lijken uitstekende uitgangspunten. Maar we moeten ook accepteren dat sommige kwetsbare mensen – tijdelijk of langdurig – geen mogelijkheden hebben op eigen kracht verder te gaan.

Een ander gegeven is dat er soms geen familie of ondersteunend netwerk is. Gewoon omdat het er niet is, de familie het contact verbroken heeft, de deelnemer geen netwerk kan creëren of in stand kan houden. Professionele zorg en ondersteuning zal dus (altijd) nodig zijn.

Omdat wij een groeiend aanbod hebben van aanvragen, wijzen wij de deelnemers soms ook op de mogelijkheden van ondersteunende begeleidende activiteiten van diverse zorgaanbieders.



Een niet (meer) passende hulpvraag wordt bij ons uitgeschreven en er komt plaats voor nieuwe aanvragers.

Maar, het tóch kunnen hebben van een maatjescontact voor de deelnemers met een gecompliceerd ziektebeeld geeft wel een verbinding met de 'buitenwereld'. Het is een mooi streven als we dit langdurig kunnen aanbieden. Hier is wel een grote groep vrijwilligers voor nodig. De grote vraag van inzet van vrijwilligers op de vele gebieden in de samenleving maakt dit niet eenvoudig.

Participatie

De Vriendendienst levert een belangrijke bijdrage aan de 6 treden van de participatieladder. Hulpvragers zullen door de ondersteuning van het maatje mogelijk een stijgende lijn ervaren op de Participatieladder.

Immers het maatjescontact kan helpen om het zelfvertrouwen van de deelnemer te vergroten en er zijn mogelijkheden tot (hernieuwde) deelname aan de maatschappij door het doen van activiteiten. Wanneer deze stap is gezet, is de kans groter dat de deelnemer dit in een later stadium ook alleen voortzet: traprede 3 op de participatieladder.

De maatschappij verandert van zorgmaatschappij naar een participatiemaatschappij. De Vriendendienst draagt dit ook uit naar de deelnemers: meer deelname aan de maatschappij en actievare participatie in het maatjescontact.

Niet alle deelnemers is gegeven om hier in aan te sluiten en het hebben van een maatjescontact is bij sommigen dan ook het hoogst haalbare. Anderen kunnen wel mee en willen bijvoorbeeld een eigen sociaal netwerk en meer deel uit maken van de maatschappij.

Regelmatig blijkt dat een deelnemer na een jaar ondersteuning door de vrijwilliger, zelfstandig verder kan en maakt de stap naar het aansluiten bij maatschappelijke activiteiten zoals een fietsgroepje, vrijwilligerswerk in een verzorgingshuis, vrijwilligerswerk binnen groenvoorzieningen. Via de in de gemeentegids benoemde clubs kan contact worden gelegd om te kijken of een deelnemer kan aansluiten bij de club (of dit nu gaat om sport of vrije tijd). Eventueel kan gekeken worden of er bij de club iemand zich als vrijwilliger kan inzetten om de deelnemer zo te coachen. Ook is er contact gelegd met de Bio tuin in Leiden en kunnen deelnemers daar ook twee dagdelen in de week komen om te helpen onder begeleiding.



Hieruit blijkt dat ook de vorm van ondersteunen door de vrijwilliger anders is geworden. Vrijwilligers geven dit zelf ook aan en zoeken hiervoor een scholingsaanbod hierop aansluit. Zo zijn er themabijeenkomsten gekomen met als onderwerp Grenzen en verwachtingen, afspraken maken en doelen stellen. Ook het afsluiten van een contact is een apart scholingsgegeven geworden waaraan steeds meer vrijwilligers gaan deelnemen.

Profiel van de vrijwilliger

Vrijwilligers in alle leeftijden zijn welkom en kunnen ingezet worden als maatje. Mensen met levenservaring, die stevig in hun schoenen staan willen wij graag inzetten. Ook ervaringsdeskundigen in een hersteltraject worden ingezet, evenals studenten van diverse studierichtingen.

De hoofdzaak is dat de deelnemer en de vrijwilliger bij elkaar aansluiten. Dit is niet altijd leeftijdsgebonden, vaak speelt de soort hulpvraag een belangrijke rol in de keuze van een vrijwilliger.

De Vriendendienst staat goed op de kaart en vele vrijwilligers hebben ervaring kunnen opdoen in contact met mensen met een psychiatrische achtergrond. Die betrokkenheid vanuit de samenleving en het netwerk is cruciaal om succesvol vooroordeel en stigma te bestrijden en cliënten te ondersteunen in hun maatschappelijk herstel.

Doorverwijzen

Helaas zien we ook dat er ook aanvragen komen die wij niet kunnen aannemen. Verzoeken om zorgvragen om het thuisfront te ontlasten, hulpvragen met betrekking tot huishouden, ouderen met psychische ziektebeelden die in een verpleeghuis wonen, instabiliteit van de psychische aandoening, ernstige lichamelijke klachten. Deze mensen proberen wij door te verwijzen en gaan hierover ook soms in overleg met andere organisaties om een zo goed mogelijk advies te kunnen geven.

Contacten

Het soort werk brengt met zich mee dat er vele contacten zijn op uiteen lopende gebieden. Contacten met de sociale wijkteams uit de regio's Leiden, Leiderdorp. Voorschoten en Oegstgeest zijn gemaakt en deze weten ons te vinden met vragen en aanvragen. We zijn te vinden op de verschillende websites voor vrijwilligerswerk waaronder Dorpskracht Oegstgeest, VIVE, VIP en Welzijn Teylingen, I-Doe en het Oranjefonds.

Daarnaast zijn er ook meerdere contacten met vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties in de Rijnstreek.

Op landelijk niveau zijn diverse bijeenkomsten bezocht, gericht op informatievoorziening voor coördinatoren Vriendendienst.

Gezamenlijke activiteiten

Ook in 2015 zijn in alle regio's activiteiten opgezet voor deelnemers en/of vrijwilligers. Soms zijn dit gezamenlijke activiteiten, zoals het Kerstdiner voor de deelnemers en vrijwilligers. Het is zoals ieder jaar, een groot succes geweest.

Ook scholingen worden regelmatig voor de regio's gezamenlijk gedaan voor nieuwe vrijwilligers, maar ook informatieavonden voor de vrijwilligers die zich al jaren inzetten bijv. omtrent ziektebeelden en achtergronden.

Ook de avonden van het GGZ informatiepunt worden goed bezocht en de informatieavonden van Verder. Verder is een samensmelting van VrijwilligersAcademie en VrijwilligersCollege Leiden.

Verder is een aanbod van deskundigheidsbevordering voor en door vrijwilligers in Leiden. Het bestaat uit trainingen, cursussen en workshops met de ondersteuning en aanvulling van maatschappelijke organisaties in Leiden.

Betrokken organisaties, vooralsnog Libertas Leiden, Radius, De Binnenvest, de Vriendendienst, Activite en BplusC leveren een bijdrage aan Verder door deel te nemen aan de stuurgroep, het beschikbaar stellen van een ruimte, het leveren van een trainer of door een interne training open te stellen voor deelname van vrijwilligers van andere organisaties.

Werving

Met de Hoge School Leiden is een goed contact en studenten uit meerdere opleidingen worden regelmatig in alle regio's ingezet als maatje. Werving hiervoor is tijdens de stagemarkt op de hoge school.

In regionale weekbladen worden regelmatig wervingsadvertenties geplaatst. Daarnaast wordt geadverteerd op de diverse vrijwilligers vacaturewebsites en de gemeentelijke websites.

De folders van de Vriendendienst zijn verspreid naar onder meer huisartsen(posten), bibliotheken, poliklinieken, etc. Zowel folders voor deelnemers als voor de vraag naar vrijwilligers, worden in de folderrekken geplaatst.

De regio Leiden maakt gebruik van de vacaturebank van I-Doe en diverse gemeentelijke digitale vrijwilligersbanken, daarnaast staat de Vriendendienst vermeld op de site van het Oranjefonds en van het landelijk maatjesproject.

In de Rijnstreek is naast een eigen bestand en werving, ook gebruik gemaakt van de vrijwilligers vacaturebank van Tom in de buurt.

Regio Duin en Bollenstreek maakt gebruik van verschillende digitale vacaturebanken binnen de regio, waar vrijwilligers op kunnen reageren. Een aantal dorpen binnen de regio hebben een digitale vacaturebank. Verreweg de meeste nieuwe vrijwilligers melden zich via deze weg aan.

De regio's

Leiden

Vrijwilligers

De verbinding met VERDER is een verrijking op het gebied van scholing en persoonlijke ontwikkeling voor en door de vrijwilligers. Als Vriendendienst bieden wij daar ook een aantal van onze bijeenkomsten aan op verzoek. De brug tussen psychiatrie en maatschappij wordt hierbij gemaakt. Denk daarbij aan thema's zoals stigmatisering, afstand en nabijheid, hoog gevoeligheid.

Dit jaar is het aantal studenten ook iets toegenomen. Het enthousiasme waar de studenten de contacten mee aangaan is geweldig om te zien. Door de studenten van de SPH is zelfs een artikel gemaakt voor in een blad welke ook aan diverse plaatsen in Leiden wordt verstrekt.

Er is deelname aan diverse overlegvormen en de genoemde organisaties zijn betrokken bij themabijeenkomsten voor vrijwilligers. Daarnaast worden vrijwilligers uitgenodigd voor bijeenkomsten binnen deze organisaties.

De samenwerking met organisaties zoals de Binnenvest, Radius, IDoe & BplusC om onze expertise te delen en te verbinden, is volop in beweging. Er zijn structurele overlegvormen met de NVOL - Netwerk Vrijwilliger Ondersteuning Leiden- en de LVA en is er contact gelegd met Dorpskracht uit Oegstgeest.

Het is een fijne samenwerking waar actief meegekeken wordt bij specifieke hulpvragen voor een maatje van Oegstgeest. Helaas is de problematiek in deze zo complex dat hier nog geen passende vrijwilliger voor is gevonden. De Vriendendienst zal ook deelnemen aan de overleggen met diverse vrijwilligersorganisaties uit Oegstgeest.

Deze overleggen zijn gericht op netwerken en inzicht geven wat men aanbied en waar een overlap is.

De Duin en Bollenstreek is regionaal aanwezig bij overlegvormen of avonden waarbij de diverse vrijwilligersorganisaties aanwezig zijn die de Duin en Bollenstreek rijk is.

Dit resulteert in ieder geval in een goed contact met diverse mensen van de gemeentes, kennismaking met andere organisaties in de Bollenstreek waaruit het plan is ontstaan om meer samen te werken om vrijwilligers te werven en projecten op te zetten. Door deze nieuwe contacten worden we nu ook vaker uitgenodigd voor projecten en ook avonden waarbij meegedacht wordt over het opstarten van nieuwe projecten in de Bollenstreek.

Ook worden uit deze regionale overleggen projecten opgezet zoals de vrijwilligersmarkt in de Keukenhof (Lisse), een vrijwilligersmarkt in Hillegom en het vrije tijds festival in het park van Rusthof (Teylingen). Dit heeft in ieder geval afgelopen jaar 4 nieuwe vrijwilligers opgeleverd. En het genereert weer bekendheid voor de Vriendendienst.

Rijnstreek

In de regio Rijnstreek is er samenwerking met de SPV-ers van de GGZ, Tom in de buurt, het Trefpunt in Alphen aan den Rijn en de groep ervaringsdeskundigen.

Ervaringsdeskundigen kunnen er voor kiezen om als vrijwilliger ingezet te worden bij de Vriendendienst, maar kunnen ook vanuit hun deskundigheid en persoonlijke ervaring in een themabijeenkomst uitleg geven over een bepaald psychiatrisch ziektebeeld. Deze bijeenkomsten worden graag bezocht door de vrijwilligers.

Deze bijeenkomsten bevorderen de contacten tussen de vrijwilligers en zij kunnen daar met elkaar hun eigen ervaringen ook bespreken en zo ook leren van elkaar. Hoe stel je grenzen in het contact, hoe maak je zaken bespreekbaar met je maatje. Maar ook de ervaringen met de psychiatrische achtergrond kunnen ze met elkaar bespreken, iedereen heeft zijn eigen ervaringen hiermee. En ook om begrip te krijgen voor de manier hoe een maatje met dingen omgaat.

Aanbod activiteiten en scholing voor vrijwilligers en/of deelnemers

Het regelmatig aanbieden van themabijeenkomsten, activiteiten en waardering (zoals kerstactiviteit, intervisie-avonden, verjaardagskaarten, presentje met sinterklaas) aan de vrijwilligers zorgt voor het vergroten van expertise en motivatie en biedt vrijwilligers de mogelijkheid om in gesprek te gaan met elkaar over het vrijwilligerswerk bij de Vriendendienst.

De Vriendendienst Rijnstreek haakt aan bij en werkt mee aan de themabijeenkomsten georganiseerd door Bureau Informele Zorg ActiVite, over diverse onderwerpen. Daarnaast maken vrijwilligers gebruik van bijeenkomsten over specifieke thema's rondom de psychiatrie, aangeboden door GGZ Rivierduinen.

Per regio worden de vrijwilligers uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek waarin verschillende aspecten van het vrijwilligerswerk worden besproken, aan de hand van een vooraf ingevulde vragenlijst.

In de regio Rijnstreek heeft men de keuze tussen een individueel gesprek of een groepsgesprek.

Slotbeschouwing

Terugkijkend op 2015 kan gesteld worden dat het een succesvol jaar is geweest. We hopen dat de nauwe samenwerking van de regio's van de Vriendendienst ervoor zorgt dat er meer draagkracht is.

Veel deelnemers zijn gekoppeld aan een maatje. En veel vrijwilligers hebben de kans gekregen zich verder te ontplooiën, ervaring op te doen en vooral veel plezier te halen uit hun inzet als maatje bij de Vriendendienst.

Cijfers van 01-01-2015 tot 31-12-2015

Leiden

hulpvragers	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	13	54	
nieuw ingeschreven in 2015	2	8	
<i>totaal ingeschreven in 2015</i>	15	62	77
uitgeschreven in 2015	3	22	
<i>huidig aantal per 31-12-2015</i>	12	40	52

koppelingen	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	18	24	42
<i>huidig aantal per 31-12-2015</i>	14	24	38

Leeftijd hulpvrager	m	v	
21-25			
26 - 45	5	8	
46 - 65	11	21	
66 en ouder	2	5	
totaal	18	34	52

Ziektebeelden: meest voorkomende	m	v
NAH (niet aangeboren hersenletsel)	1	1
PTTS	1	2
persoonlijkheidsstoornis	1	11
adhd	1	3
autisme	2	
depressie	3	7
manisch depressief	3	3
schizo affectief	6	7

Eerste contact deelnemers	m	v
interesse zonder verwijzing		
sociale wijkteams	1	2
I-Doe		
Folder / poster		
doorverwijzing GGZ	2	3
Doorverwijzing overigen		2
totaal	3	7

vrijwilligers	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	16	31	36

nieuw ingeschreven in 2015	8	18	
totaal ingeschreven in 2015	24	49	51
uitgeschreven in 2015	9	18	
huidig aantal per 31-12-2015	15	31	46

Een klein inzicht over de cijfers van Leiden

Het aantal nieuwe deelnemers is dit jaar iets lager omdat er een grote wachtlijst was ontstaan. Hierdoor is een tijdelijke stop gezet op aanname.

27 Uitschrijving van vrijwilligers

- 3 vrijwilligers ontdekten dat de problematiek toch te zwaar was.
- 3 kregen meer mantelzorgtaken
- 1 vrijwilliger niet te bereiken die wel aangemeld was
- 5 vrijwilliger een nieuwe baan
- 10 vrijwilligers zijn uitgeschreven studenten
- 5 vrijwilliger tijd voor ander vrijwilligerswerk

25 Uitschrijvingen deelnemers

10 deelnemers hebben hun **eigen netwerk vergroot**

- 4 deelnemers zijn opgenomen in een verzorgingshuis
- 2 deelnemers fysiek te ziek
- 4 deelnemers geen contact meer mee te krijgen,
- 3 deelnemers is het psychische ziekte beeld te complex geworden
- 2 deelnemers zijn overleden

Rijnstreek

hulpvragers	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	19	54	
nieuw ingeschreven in 2015	2	7	
totaal ingeschreven in 2015	21	61	82
uitgeschreven in 2015	8	32	
huidig aantal per 31-12-2015	13	29	42

koppelingen	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	10	24	34
huidig aantal per 31-12-2015	6	22	28

Leeftijd hulpvrager	m	v	
0 - 25	0	4	
26 - 45	9	8	
46 - 65	9	31	
66 en ouder	3	18	
totaal	21	61	82

Ziektebeelden: meest voorkomende	m	v
adhd	2	1
autisme	4	8
depressie	5	19
manisch depressief	1	6
schizofrenie	5	11
alzheimer	0	1
diabetes	1	5
epilepsie	1	3
reuma. Arthrose, gewrichtsklachten	1	5
Verstandelijke beperking	1	1

Eerste contact deelnemers	m	v
Doorverwijzing MEE	0	1
interesse zonder verwijzing	0	2
Via familie/ vriende/ kennissen	0	5
welzijnsorganisatie	0	2
zorgorganisatie	0	6
contactbijeenkomst	0	1
patiëntenorganisatie	0	1
doorverwijzing kwadraad	1	0
Folder / poster	1	1
Doorverwijzing intern Activite	2	2
doorverwijzing GGZ	5	15
Doorverwijzing overigen	11	26
totaal	20	62

vrijwilligers VD*	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	11	25	36
nieuw ingeschreven in 2015	2	13	
totaal ingeschreven in 2015	13	38	51
uitgeschreven in 2015	8	19	
huidig aantal per 31-12-2015	5	19	24

Duin en Bollenstreek

hulpvragers	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	11	20	31
nieuw ingeschreven in 2015	12	11	23
<i>totaal ingeschreven in 2015</i>			
uitgeschreven in 2015	3	8	9
<i>huidig aantal per 31-12-2015</i>			43

koppelingen	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015			15
<i>huidig aantal per 31-12-2015</i>			21

Leeftijd hulpvrager	m	v	
21-25	2		2
26 - 45	7	4	11
46 - 65	10	11	21
66 en ouder	3	7	9
totaal			43

Ziektebeelden: meest voorkomende	m	v
NAH (niet aangeboren hersenletsel)		
PTTS	2	1
persoonlijkheidsstoornis	8	4
adhd		
autisme	2	1
depressie	3	13
manisch depressief		
schizo affectief	6	3

Eerste contact	m	v
interesse zonder verwijzing		
sociale wijkteams		
I-Doe		
Folder / poster		
doorverwijzing GGZ	12	9
Doorverwijzing overigen		2
totaal		23

vrijwilligers VD*	man	vrouw	totaal
start per 1-1-2015	9	5	14
nieuw ingeschreven in 2015	3	6	9
uitgeschreven in 2015	2	1	3
huidig aantal per 31-12-2015	10	10	20